CIJENA 3 DIN.

POŠTARINA U GOTOVU.

OBITELJ

1931

BR. 38

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: MANJA ŽENIČEK U ČEŠKOM FILMU „PRAŠKE ŠVELJE"

KRIJES je najljepši ilustrovani omladinski časopis, koji izlazi točno i redovito svakoga mjeseca tokom školske godine.

KRIJES u svakom broju donosi veliki broj zanimljivih članaka iz najrazličitijih područja, koja zanimaju svakog đaka i svakog omladinca.

KRIJES redovito donosi prikaze o svim zdravim pojavama u omladinskim i đačkim redovima, propagira zdravi i razboriti šport, glazbu, fotoamaterstvo i t. d.

KRIJES u svakom broju iznosi mnogo uspjelih ilustracija, i slika, koje mu šalju mladi suradnici i prijatelji.

Stoga treba da se svi đaci i svi omladinci okupe u bratsko kolo oko KRIJESA, da ga čitaju i daju drugima na čitanje, da surađuju u njemu svojim člancima, pripovijestima, pjesmama, slikama, zagonetkama i t. d. KRIJES treba da uđe u sve naše domove, gdje ima mladeži. Pretplata za KRIJES iznosi 10 Din na tri mjeseca. Naručuje se na Upravu KRIJESA ZAGREB, Trg Kralja Tomislava broj 21.

Svaki broj Krijesa donosi i prilog za najmlađe:

MALU MLADOST

koja je najveća radost svime dobrim mališima. MALU MLADOST možete i posebno naručiti: pretplata joj je 9 DINARA ZA CIJELO GODIŠTE. Naručuje se na Upravu „MALE MLADOSTI" ZAGREB, Trg Kralja Tomislava 21.

MALA MLADOST

vrvi od brojnih slika, dječjih priča i pjesmica, pa sva djeca, koja za nju znadu, jedva iščekuju, kad će da im dohrli u naručje. Pretplatite zato svoju malu djecu na MALU MLADOST!

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA:

221. Kuće na prodaju. Cij. čitatelji »Obitelji«, koji žele kupiti lijepe i jeftine kuće osobito za umirovljenike, masivno građene, s dozvolama, godinu dana stare, neka se izvole obratiti na kućevlasnika Alfonsa Klarića, Zagreb, Bosiljevska ul. 17.

222. Slika. Imam na prodaju dvije slike Zrinjskih i Frankopana u dobrom stanju. Zlata Jurinić, Samobor.

223. Besanica. Državni službenik, koji ima službu po danu i po noći, pati od nespavanja. Ovim putem molim cijenjene čitatelje »Obitelji«, koji bi znao kakav dobar lijek za ovu bolest, da bi mi ovim putem javio. P. A.

224. Gumeni čamac. Da li u našoj državi postoji gdjegod fabrika ili prodaja gumenih čamaca i gdje bih mogao što jeftinije nabaviti takav čamac? Ako tkogod od p. n. čitalaca zna, neka javi i cijenu, pod kojom bih mogao takav čamac kupiti. S. D.

225. Spremanje grožđa. Na koji način bi se dalo grožđe najbolje spremiti u kante, u otpatke pluta ili slično i kako se mora pritom postupati. Ja bih spremao za transport, a ne samo za kućnu potrebu. Pretplatnik.

ODGOVORI:

194. Knjige za esperanto. Za učenje esperanta možete se dobro poslužiti knjigom dra. Maruzzia: »Esperanto gramatika«. Stoji 20 Din, a može se dobiti u Knjižari Narodne Prosvjete, Zagreb, Kaptol 29. Esperantist.

197. Ping-pong. Ping-pong je zapravo stolni tenis. Ista pravila, koja vrijede za tenis, vrijede i za ping-pong. Ovdje je nemoguće radi maloga prostora izbrojiti sva pravila tenisa, premda je inače igra vrlo jednostavna. P. T.

199. Zlatni rez. Zlatni rez je srednja geometrijska proporcionala dviju veličina, označenih formulom: $(a - x) : x = x : a$. Pobliže o tom možete saznati u knjizi za geometriju u IV. razredu srednjih škola. Zlatni rez je idealan razmjer veličina, koji se mnogo upotrebljava u ornamentici i arhitekturi. Prema zlatnom rezu odnose se mnogi dijelovi čovječjega tijela i bilja. H. L.

201. Izbor zanata. Najbolje je, da izaberete onaj zanat za svoje buduće zanimanje, za koji imadete najviše nagnuća i sposobnosti. Svaki je zanat kadar prehranjivati sposobna zanatliju. Što se tiče nauke, izvolite se obratiti na najbližeg povjerenika »Hrvatskoga Radiše« ili na središnjicu »Hrvatskoga Radiše«, Zagreb, Šenoina ulica 16. L. P.

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*

Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.

Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

2816

BROJ 38 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 20 RUJNA 1931

DJEČJA LEKTIRA

NAPISAO LUKA PERINIĆ

Još se u najranijim godinama dijete vrlo rado bavi knjigom, iz čiste igre prevrće listove u njima, trga ih i šara. Time mu okolica daje, ponajviše nesvijesno, u ruke ono, što će mu kasnije u životu biti česti pratilac i prisni prijatelj, a dijete se isto tako nesvijesno i mehanički privikava na to društvo. Mnogo će proći vremena, dok dijete prodre u tajnu onog crnog carstva sitnih pismena, pa će najprije drugovati sa slikovnicama, sanjati s njima i razgovarati s njima o svim svojim željama i potrebama. A kad mu se fantazija i čuvstva razviju i kad mu ona sitna pismena budu mogla pričati mnogo toga lijepa i neobična, još više nego što to njegova dobra bakica znade, onda će mu knjiga postati duševnom potrebom.

DJEČJI KONCERAT
(Iz „Male Mladosti.")

Za tu duševnu potrebu naše djece kod nas se vrlo često nije marilo. Međutim je ona posve razložita i opravdana, a redovito je mnogo jača, nego što je kod nas starijih, ali to uvijek ne opažamo. Mala dječja duša gladna je raznovrsnih utisaka i potrebuje za svoj razvoj isto tako hrane kao što i tijelo djeteta. Uskraćivati tu hranu ili je ne pružiti u pravo vrijeme znači prikraćivati razvoj dječjih sposobnosti i gladom ubijati još nerazvijenu i nejaku dječju duševnost.

Mnogo toga dječja duševnost treba i mnogo toga traži, zato i jesu djeca najzahvalnija čitalačka publika. Djeca nesamo da čitaju i fantazijom prate zgode, nego se i dušom i srcem uživljuju u ona lica, o kojima čitaju, s njima žive, bore se, stradaju i pobjeđuju. Ne umore se ni kad po deseti put čuju neki zanimljivi događaj, i ne boje se ni da po deseti put posegnu za knjižicom, koja im je srcu otkrila intimni jedan svijet. Stoga nije čudo, da su neke dječje knjige doživjele na stotine izdanja. Naravno, ne kod nas! Kod nas se ili nikako ili krivo govorilo o dječjoj lektiri, a djeca su se učila čitanju i pisanju, a da se pri tom nije ni mislilo, da bi oni morali tim zlatnim ključem otvoriti bogate riznice kulture uma i srca. Kod drugih naroda moderni duh u odgojnim nastojanjima porušio je i na tom polju mnoge predrasude i postigao zamjerne rezultate. Kod njih postoji čitava posebna literatura za djecu, u kojoj ti mališi nađoše zdravih zrnaca iz najrazličitijih područja čovječje djelatnosti i čovječjeg napretka, na poseban način obrađenih i u posebnom ruhu zaodjevenih. Jer je pogrješno, a često i štetno pružati djeci bilo kakvo štivo ili ono, koje mi stariji rado imamo, a koje ti mališi ne mogu da prožvakaju. Isto je tako pogrješna misao, da za djecu i za šire slojeve puka može da ide knjiga bez viših pretenzija, naivnih sadržaja i obrade, te da pisac za djecu i puk ne mora imati nikakvih naročitih kvaliteta. Sigurno je najteže pisati naobraženomu čovjeku za djecu i puk i pogoditi u pisanju pravi put, kojim će različite ideje najpriklanije ući u njihove duše. Djeca imaju svoj posebni svijet, koji niti ne mora da bude svijet nas odraslih u minijaturi, i u tom posebnom svijetu treba da živi onaj, koji će u svom pisanju odražavati njihove potrebe i težnje, njihove naklonosti i nadanja.

Književno Društvo sv. Jeronima upravo je sve te okolnosti imalo u vidu, kad je odlučilo da pokrene posebnu knjižnicu za dobru djecu i kad je uzevši u obzir sadašnje stanje našeg dječjeg novinskog i časopisnog štiva započelo brojnim svojim mladim članovima i prijateljima da daje mjesečno jedamput »Malu Mladost« na veliku dječju radost. Već je »Mala Mladost« naišla na opće priznanje, a što je najglavnije, na ljubav i shvaćanje onih, kojima je namijenjena. Sigurno će se to još jače očitovati i ove školske godine.

JESEN

UKRAJINSKI NAPISAO VASILJ STEFANIK

PREVEO MIHAJLO FIRAK

Selom se povlači, teče malenim potočićem, raspada se na sitne kapljice jedan glas, jesenski, seoski zvuk. Grli selo i polja i nebo i sunce. Široka se tužna pjesma svjetluca po izoranim njivama, šušti po uvelim međama, skriva se iza pocrnjelih plotova i zajedno s lišćem pada na zemlju.

U jednoj bašči zeleni se krpa jesenskog usjeva, a pokraj njega na kožuhu leži stari didak, bijel kao mlijeko. Jako je star s uglastim očima. Kraj kožuha leži njegov štap isto tako vrlo star, sav otrcan i izlizan. Sunce uprlo starcu ravno u lice, kao da njega jedinoga imade na zemlji.

Stari se tako zanio jesenskom pjesmom, da i sam tepa kao dijete. On govori, a orah ga na mahove obasiplje svojim širokim lišćem. Bijeli se leptiri nad njim igraju, htjeli bi da se spuste na didakovu bijelu kosu. Ali on tepa, govori, a komšijski pijetlovi to čuju pa za njim potežu.

„DOBER DAN, GOSPON VUJČEK... ČULI SMO, GOSPON VUJČEK, DA BUDU GOSPON PREMUŠ REŠTAURACIJU DRŽALI...“

Litografija Julija Hühna iz god. 1860. Nalazi se na naslovnoj stranici romana „Varmeđinska Reštauracija“, koji je napisao Jan Kalinčák, a izdalo u prijevodu A. Šimčika Hrv. Knjiž. Društvo sv. Jeronima u Zagrebu.

Stari se svađa sa svojom smrću.

— Meni tebe ne treba, — tepa on prama suncu, — ne kesi se prema meni, jer ti je utaman. Meni treba grob i četiri daske. Šteta tvoje muke, nađi ti sebi kakva mladića, a meni nju pošalji, jer je nevolja zaboravila na didaka...

— Dobar mi je to kosac, baš! Klas je sazreo, sagnuo se, zemlju ljubi, već je i pocrnio, a kosac čeka! Pa šta čeka? Misliš, da ću još u kola da skačem?! Ja sam svoje već otračio, ja sam zadovoljan, meni ništa ne fali. Uzmi malo tog duha i pusti me iza stola — ja sam zadovoljan.

— A možda je negdje rat, pa se ona tamo zabavila, jer tamo mlado gine, takvo, da ga je samo ljubiti. A šta će tu kod mene naći? Praznu kutiju! Ti se ne guraj među mlade, nego uzimaj, šta je za tvoja usta. Mladi neka gospodari, nek djecu pameti uči, on ti ne će uteći, pa makar je on u ratu, a ti ga ne diraj! Kupi u jamu ono, što je za jamu...

— Gle, ruka, —— diže ruku bliže k očima — eto, s čime da tu živiš? Sama stara kožica, da ni lanjskog opanka ne bi zakrpao. Šta možeš ti s tom rukom? Čekaj, ne zanovijetaj, kad ja govorim! »A gdje ti je meso?« pitaš. Zar sam ga pojeo? Nisam ga ja grizao, a kad je tebi išlo u tek meso, nek ti onda i kosti u tek idu. Svršavaj, ili nije trebalo ni počinjati...

— A kad bih imao dobre ruke, eh, onda idem svojim putem, a moj put, eno gle, kako se na sto puteljaka raspada po polju. Sad krumpir vadim, sad kukuruz kopam, sad brazdu pravim, sad zrno sijem — sve ja rukama poradim! A bez ruku sam ja budala, treba da znaš! Nije to nikakva vještina napraviti od čovjeka ništa, pa onda otići makar kud. Ne tako, moja milostiva, nego deder me ti uprti na leđa i metni me na moje mjesto, gdje je moj ležaj.

Na usjevu se pojavile kokoši i stale pasti.

— A — uš, jer ću vas stući ko kupus! Ne gledaj ti, što sam ja star, takvu silu nadvladati još mogu, još mogu. Nemaš šta jesti u dvorištu?

Diže se, opire se o štap i ide na usjev.

— Krasno, zeleno žitance, a ona ga kvari.. Zemlja je uvijek mlada, ona je kao djevojka, dođe svetac — ona se obuče svečano, dođe posleni dan — ona se obuče za posao, a uvijek djevuje — otkad je svijeta i sunca.

Sjeda usred zelena usjeva, nasloni se na štap i šuti:

On šuti, a selo tugaljivo oko njega pjeva, i vrbe se nabacuju na njega usahlim lišćem...

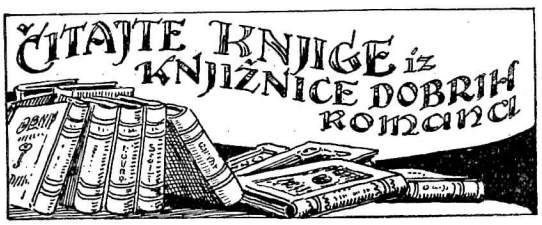

U BERBI

Još nije ni nebo na istoku zarudilo, a već je u selu sve na nogama. Užurbalo se malo i veliko: danas je radosni dan berbe. U zelenim vinogradima bjelasaju se bijele košulje berača i beračica, odzvanja smijeh i razgovor, odjekuje veselo pjesma. Ispod lišća, koje se tuitamo već zarumenilo, vire veliki grozdovi, puni slatkog soka, koji se cijedi iz bobulja, što su se od jedrine raspucale. Pune košarice grožđa nose nosači do kace, u kojoj ih mečkom gnječe. Sočni se most napunja u mješine, koje će hitri gonci na svojim mazgama odvući u konobe... I tako će ići kroz cijeli božji dan i redom kroz naredne dane. Tek će se za vrijeme užine naći svi na okupu, da se u sjeni kakvog stabla odmore, a uveče će iz vinograda krenuti kući kao u procesiji radosni zbog obilnih darova, koje im je Gospod udijelio. Okolo ognjišta okupit će se cijela obitelj, a kad zajeca s crkvice Gospin pozdrav, započet će iskrenu molitvu, punu ljubavi i zahvalnosti. Sjetit će se i svojih pokojnika, a zatim će i opet malo pomalo započeti prekinute razgovore i nastaviti pripovijedati jednu za drugom razne zgode i nezgode, što su ih proživjeli u onim davnim danima, kad su oni još bili mladi... A kad se već sve grožđe potrgalo i berba završila, eto ti i preko glave posla u konobi, koji će potrajati do u kasnu jesen. Konobu je trebalo već prije očistiti, a sve sudove dobro isprati i urediti, da se u njih može mirne duše spraviti novo, mlado vino.

TKO JE MARLJIVIJI U BRANJU?

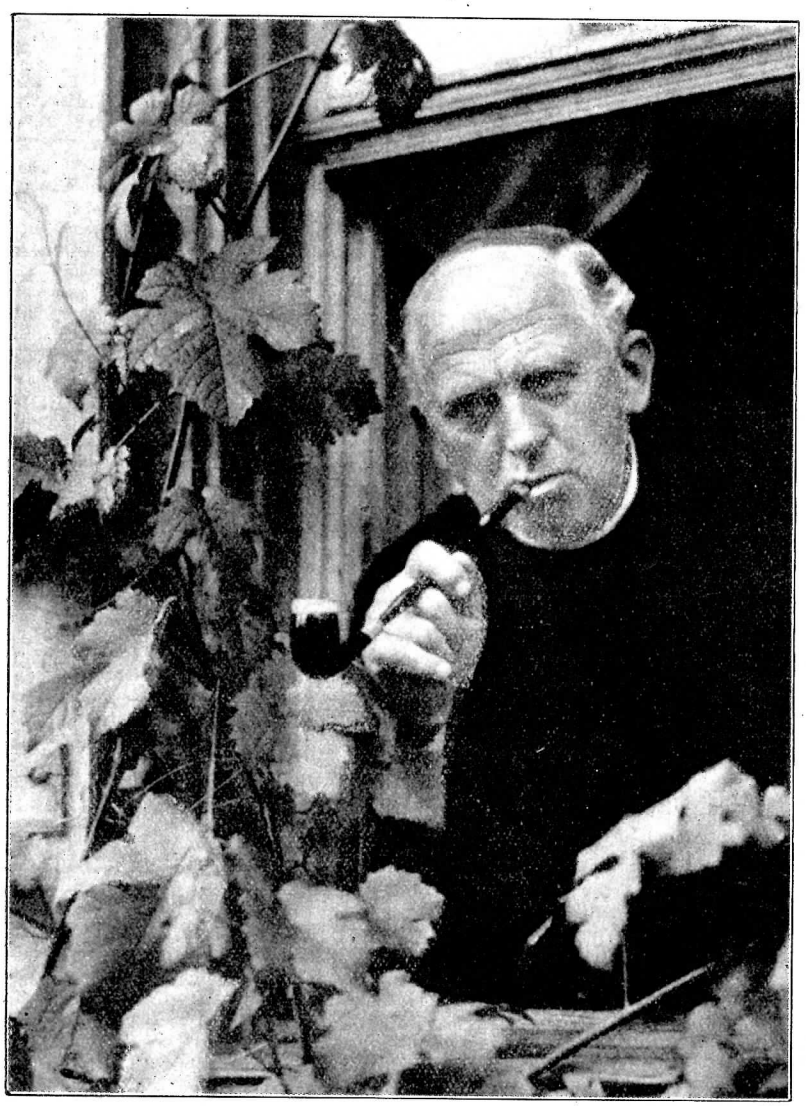

KAKO JE LIJEPO PROMATRATI TO VESELJE U BERBI...

Lijep će biti odmor iza bogate berbe! Zaboravit će se u njemu sav onaj trud, koji se uložio oko loze, sav onaj znoj, koji se prolio u žaru ljetnog sunca njegujući vinograde, da što bolje plodove donesu. A kad mlado proljeće iz zadrijemalog pruća izmami nove mladice, eto i opet marnog ratara u svojim vinogradima, da u njima radi i s njima živi s dana na dan do sretne svoje smrti. Kao što je jesen donijela bogate darove njegovim naporima, tako će mu i smrt donijeti trajno smirenje i trajnu nagradu za mukotrpni život, što ga je za najdraže svoje u znoju lica svoga s mnogo ljubavi i nade mladenački podnosio.

ANICA

ROMAN JEDNE SELJAČKE DJEVOJKE
NAPISAO F. S. FINŽGAR - PREVODI P. TIJAN
(NASTAVAK.)

Niti ‚laku noć' nije rekao Anici. Izvukao se iz sobe poput tata i prviput u životu ga je bilo strah. Vrata od veže su kliznula polagano, nato se k njima došuljala Anica u groznici, napipala zasun i porinula ga. Posrćući je išla natrag u noć, dovukla se opet do postelje, legla i u bešćutnoj omami zaspala, kao da bi se spuštala i padala u dubinu.

Ivanu se činilo, da je vidio bježati crnu sjenu u vrt. Ali ga nije vabilo za njom. Na prstima je išao dvorištem — i izgubio se u staji.

Već je svitalo, kad se Anica probudila. Uvidjela je, da nije otpočinula i da je izmučena kao od patnje. Posjedjela je na postelji. Glava ju je boljela, u prsima ju je palilo. Sa strahom je podigla oči k slici kod postelje. Gledala je; njezine oči, široko otvorene, čudile su se: groza se rasprostirala sa slike. Prečista je imala glavu nagnutu, sva žalosna.

Anica nije dignula prstiju do škropionice; ustala je iz postelje, zbunjeno je gledala po sobi, ugledala čaše, ugledala staklenku — žar joj se u duši raspalio u silan oganj, koljeno joj je klecnulo, srušila se na postelju i kriknula:

»O Marijo, o Bože, o moj Bože!«

XI.

Kad je Anica išla po trijeske, da bi naložila za zajutrak, plašljivo se okrene prema staji. Bojala se Ivana i uza sve to je tako silno željela, da bi ga vidjela izdaleka, da bi mu bar srcem viknula: Pomozi! Riječju i pogledom se nije ufala. Međutim se nije javljao Ivanov korak. Iz staje je dopiralo Mijino zviždanje: »Mraz je pao . . .«

Anica je bila osvjedočena, da je Mijo s tom pjesmicom ismjehuje. Ruke su joj se tresle, kad je pobirala s kupa trijeske, i nije ni osjetila, kad joj se zadjela triješčica u mali prst i pokazala se krv iz prsta. Samo je pola naručaja trijesaka naslagala i pobjegla u kuhinju. Kad je užegla prvu žigicu, da potpali, nije se upalila. Užegla je drugu i treću i stala te čekala vatru uz ognjište

Jalža je donijela cjedilo i cijedila mlijeko kroz rešetku. Anici se opet vatra ugasila.

»To je kao zapovjeđeno, da se ne upali.«

Jalža stavi cjedilo u kositrenu posudu, da je zazvečalo.

»Kako si danas nevješta. Čekaj, ja ću!«

Užegla je žigicu, plamen se uhvati i sukne

»Vidiš, zašto meni gori?«

Brzo je otišla iz kuhinje, a Anicu je smućivala jedina riječ: Kako si danas nevješta!

»Zašto mi je to rekla? Zašto je tako oporo izgovorila ‚danas'? Zar već svi znadu? Moj Bože, u zemlju ću propasti!«

Kad je družina sjela k doručku, morala je Anica sakupiti svu snagu, da je kao inače vesela nosila zdjelu na sto. Bojala se. Ufanje joj je bilo Ivan. On će već odgovoriti, ako bi tko štogod namigivao.

»Zar još nema Ivana?« upita Anica, kad je dijelila žlice oko stola.

»Ne će ga biti,« odgovori Mijo, »već je u šumi. Vrlo rano me je zvao, zatim je uzeo sjekiru i otišao na hrastove. Ne bilo prijatno kod takva gospodara, je li da ne, Anice?«

»Samo da se ulaska Mokaru, tako tegli i vuče. No, dobro ga poznam.«

Anica je bila zahvalna Jalži za odgovor, kad sama nije mogla ništa reći, premda bi bila najradije Jalžu udarila radi takvih riječi.

Po doručku je Mijo upregao i otišao za Ivanom u šumu.

Služavke su išle opkopavati, a Luka je morao čekati Mokara, da mu otpregne.

U šumi je tada odzvanjala Ivanova sjekira. Kad je još prije dana došao do posječenih hrastova, sio je na trupac i zamislio se. Dugo je sjedio, glava mu je bila teška od teških misli, da ju je podupirao objema rukama. Najednom se uspravi, zgrabi držalo i lati se prve kvrge. Strahovito je mahao sjekirom, iveri su letjeli daleko u pogaženu paprat.

»Ne, tako ne ide. Ne ću je čekati kod kuće i loviti tri godine te dinarčiće kod Mokara. Ne ću se strpjeti. Jer će grijeh biti i sramota i oskudica. Znam, točno znam, da će biti tako. Ne. Ne će biti tako nego drugačije. Zato idem, ništa me ne će više zadržati. Idem, idem.«

Udario je s takvom silom po debeloj kvrgi, da je sjekira zviždala zrakom.

»U Americi ne pitaju, koliko si dana radio, nego što si uradio. A ja ću vam pokazati, što će uraditi moja snaga. Vidjet ćeš, Anice!«

Kad je Mijo došao za njim i vezao konja za lijeskov grm te mu stavljao djeteline, zastane Ivanu sjekira u kvrgi:

»Mijo?« promisli skrbno.

»Da idem i da mu je pustim?«

Pomalo je micao zasađenu sjekiru u kvrgi.

»Ivane, da li da tu kljaštrim, kod tebe?«

»Tamo,« pokaže mu na drugi hrast i potegne sjekiru iz procjepa.

Opet je zamahnuo, da Mijo nije ni pisnuo, nego se dao za Ivanom sav u znoju.

Pred podne su se vratili Mokari. Luka je prihvatio konja, Anica je pohitjela k mami i uzela joj maramu, punu kajgane i kolača.

»Sva sam ukočena od vožnje«, rekla je mama i pomalo se spuštala s kola.

»Gdje su drugi i što rade?« javi se Mokar.

»Ivan i Mijo su na brijegu, služavke opkopavaju,« pobrza Luka i razriješi remenje.

»Da mi ne prehladiš konja, Luka. Gonio sam ga!«

Gospodar se uputi u kuću, za njim mama i uz nju Anica.

»Da li si dobro gospodarila?« upita Mokarica Anicu, kad je u kuhinji razlagala kolače.

»Dobro, mama.«

Mokarka je pogleda i nije joj izbjeglo rumenilo, koje je zalilo djevojku.

»Dobro«, reče i namrgodi se. »To je tvoje, Anice, drugo spravi.« Gospodarica joj dade komad kolača.

Zatim pogleda na ognjište, digne par pokrovaca, zadovoljno kimne i ode gore.

Kad su se zatvorila za njom vrata, sjela se Anica sva žalosna na klupu.

»Moj Bože! Namrgodila se. S lica mi čitaju grijeh. O!«

S rukama si sakrije obraz.

Tako je Anici prošla sedmica: pusta i puna nemira. Kad se tko nasmijao i ona ga čula izdaleka, prestrašila se. Kad bi je oslovila djevojka i upitala je, kako joj je, mislila je, da je navlaš draži. Neke večeri je došla njezina mati k Mokaru. Kupovala je pšenicu za sjeme. Kad je Anica u kuhinji čula njezin glas iz predvorja, tako se prestrašila, da je pobjegla u sobu i htjela se zatvoriti pred vlastitom majkom. A ipak joj nije nitko rekao žalne riječi, ni Mijo, kojega se tako bojala. Jedino bi se s Ivanom bila rado potajno porazgovorila. Zato ga je čekala i čeznula za njim. Međutim je uvijek, kada bi se trenutak približio, bježala pred njim i ugnula mu se. Opazila je, da Ivan čitavu sedmicu radi s nekim nemirom, sa silom i vanrednom snagom, kao da bi htio uraditi za dva. Ako je kosio, zamahivao je u najširi red, ako je zanosio kola, stavio bi ih na zemlju kao igračku, ako je povikao na konje, njegov glas je bio zajedljiv. Ako je izdaleka ugledao Anicu, točno je čuo, kako je za njim zvalo njezino srce; ali on se okrenuo i otišao te o tla udarao s potkovanim potplatima: »Idem, idem — Anice, radi tebe idem.« Ako je pak nije vidio nekoliko sati, tražio ju je, izmislio bi sve moguće načine, kao da je posao nanio tako, da je vidio bar njezinu maramu na glavi, njezinu suknju kroz pukotinu vrtne ograde. I uvijek je tada kipjelo u njemu prema Anici, a da joj otkrije svoju odluku, ipak još nije mogao.

Došao je dan uoči Male Gospoje. U župi je svečano zvonilo za praznik. Anica je u vrtu zavezivala endiviju. Kad su zabrujali prvi zvuci sa zvonika, prekine se Anici nit, kojom je ovijala zelene listove. Pretrgnuti konac je ostavila u ruci i zamislila se. Zvuci zvonova su se širili preko polja, nad selom u brijeg i ginuli u daljinu. Anica je prisluškivala, kako se vjetrić igrao sa zvucima zvonova, zanosio ih bučne i glasne u vrt, pa ih zaglušivao i zatomljivao, da je zvučilo kao daleka, tiha harfa.

Ujutro na Malu Gospoju Anici je još gorjela svijeća, kad je rano zvonilo. Samotna se uputila kroz selo. Nikoga nije sretala. Jedva se toliko svanulo, da je vidjela siv put među vrtovima i kućama. Kad je izašla iz sela, pokazali su se mračni obrisi župne crkve. Kroz prozor se svijetlila crvena luč. Anicu je spopala umornost, da bi bila najradije sjela na kamen uz cestu. Sjetila se, kako je vesela i lagana hodala drugda tim putem. Sjetila se misija i onoga mršava, blijeda propovjednika. Iza vrata je stajala među djevojkama. Misionar je govorio o grijehu, o nemiru, kojim rodi, o Božjoj srdžbi, o gorkoj muci Isusovoj radi grijeha. Znala je, da njezino srce nije od propovijedi ništa razumjelo, da se čudila, kad je vidjela, da su muškarci otirali suze, a njoj je bilo da bi se smijala. Toga jutra su joj te riječi došle ususret od crkve i pratile je. Srce joj se stiskalo, noga je bila teška, a bijelu je maramicu potegnula preko očiju. Težila je k crkvi, a ipak se bojala onoga crvenoga svijetla, koje je gledalo kroz prozore. U neutješnim željama i nepoznatom strahu išla je na poklon sama usred polja. U njenom se srcu budilo spoznanje kao događaj o nebu i kao početak križnoga puta.

Kad je pritisnula tešku kvaku na crkvenim vratima, kucnulo je u ključanici, čim je udarilo željezo o željezo. Po crkvi je muklo odzvonilo. Do mozga joj je skočio taj nepoznati glas u visokoj praznini. Još nikada nije stupila u posve praznu, tamnu crkvu. Na prstima se približavala misijskom križu, pred kojim je gorjelo svjetlo, koje je vidjela iz daljine. Pokleknula je, gotovo se bacila na klecalo. Potražila je krunicu, počela vjerovanje —, ali tako su joj se prazne činile riječi, tako mrtve, da je ovila krunicu oko sklopljenih ruku, dignula oči u okrunjenu glavu Spasiteljevu i zagledala se u izmučeno, blijedo lice. Gledala je u nj i nije ni trenula očima i ni maknula s usnicama. Njeno srce i njena duša su se razgovarali s njim i taj čas je razumjela njegovu ljubav. Iz srca na križ se prelijevala gorkost, s križa je u dušu teklo odrješenje.

Iza službe je Anica među zadnjim drugaricama napustila crkvu. Vani se žarilo jasno nebo. Još nikada se nije Anici činilo sunce tako veselo kao taj puta. Kad se žurila među njivama, klanjale su se teške vlati dozreloga prosa. Na pokošenim ledinama je blistala rosa. Sve se sjajilo u suncu, sve je poigravalo.

Kad je došla kući, nije bilo više na licima onoga porugljivoga smijeha, iz svih očiju su bili izbrisani sumnjivi pogledi. Sve je bilo svečano i veselo. Prviput u čitavoj sedmici bila je razgovorna kod objeda i šalila se s Ivanom i Mijom.

Kad se popodne družina poizgubila, hodao je Ivan zamišljen po vrtu. Otrgao je tuitamo plod s drveta, opipao plot i ručku na kolu, kao da iskušava, nije li truo i da li još drži. Anica ga je motrila kroz prozor. Dugo je oklijevala i borila se sama sa sobom. Napokon se naglo odlučila: »Sve neka se izvrši još danas!«

Ustala je, izišla van i stupila na prag. Ivan je tresao šljivu u vrtu.

»Još za me štogod!« poviče s praga.

»Dođi i beri. Dobre su.«

I Ivan je očekivao Anicu te hodao po vrtu i oklijevao sa svojom odlukom.

Anica dođe preko dvorišta do vrtnoga plota. Ivan joj donese ususret šljive u šeširu.

»Ivane, nešto ti moram otkriti.«

»I ja tebi, Anice!«

»Reci,« molila je i bojala se.

»Ti moraš prije govoriti!«

Anica se skanjivala i jela najljepše i najdeblje šljive, kako joj je izabirao Ivan.

»No, reci, Anice! Sada nas ne će nitko čuti.«

Ivan si popravi ovratnik, da se ne bi bez uzroka naokolo ogledavao. Anica stavi peču na zemlju i reče:

»Službu ću otkazati i otići.«

»Zašto?«

»Ta znaš!«

Anica spusti oči i okrene se, da mu je sakrila obraz.

»Ne ćeš otići!« reče odlučno Ivan.

»Ići ću!« odgovori hrabro Anica i pogleda ga.

»Obećala sam, sveto sam obećala na svetoj ispovijedi. I pravo je, da sam, i vesela sam. Mora biti, Ivane!«

Ivan se osupne kao griješnik pred sveticom.

»A svejedno ne ćeš ići — jer ću ja otići. To sam ti imao kazati.«

A sada se osupnula Anica te ga samo gledala otvorenim očima i nije mogla ništa izgovoriti.

»Ići ću — radi tebe.«

Anica zašuti, u srcu joj se pojavi gnjev i sumnja, ali ipak nije dala srcu oduška, moć svetoga jutra je bila jaka. Prikloni glavu i reče:

»Pravo mi je.«

Ivan je shvati i zaboli ga usred srca; segne kroz ogradu za njezinom rukom. Anica mu je odmakne.

»Lijepo te molim, ne govori, dokle ne znaš svega. Idem radi tebe, jer te ne mogu čekati tri godine — tri godine — i živjeti uza te, a ipak biti bez tebe. I još poslije tri godine početi s dugom — ne — idem, u Ameriku idem, Anice! Pogledaj, već imam papire.«

Izvadi iz prsluka putne isprave.

»Tamo ćeš me zaboraviti — pravo mi je!« Okrene se, da ode.

»Anice!«

Ivan krikne i utakne nogu u plot među daske, šljive strese iz šešira i uhvati se za vratnice, da skoči za njom. Anica se preplaši krika i vrati se.

»Lijepo te molim, njih dvoje je u kući! Ne kriči!«

»Zašto me vrijeđaš?«

»Vjerujem ti.«

Ivan je zahvalno pogleda.

Na pragu se uistinu pojavi Mokarka. Anica se brzo sprigne u travu za rastresenim šljivama, a Ivan joj je pomogao pobirati i šaptao joj:

»Za sedmicu dana ćemo se o svem dogovoriti u tvojoj kući. Dođi popodne, a dotle šuti!«

»Da li ste što sami?« smijući im se približavala Mokarka.

Mama, pogledajte, kao maslac su.« Mokarka uzme šljivu, koju joj je ponudila Anica, i reče:

»Anice, ideš li sa mnom, da pogledamo, kako je s prosom na Maloj Ledini?«

Anica segne još jednom u Ivanov šešir za šljivama i ode s Mokarkom.

XII.

Kad je Ivan vidio, da je Mokarka odvela Anicu sa sobom na šetnju po polju, htio je izrabiti taj trenutak.

Stupi u kuću.

»Dobar dan, gospodaru!« «

»No?« upita otegnuto gospodar slugu i odmjeri ga od glave do pete.«

»Ne zamjerite, danas sedmicu dana ću otići iz službe.«

»Da li pravo čujem? Što govoriš?«

»Da bih još ove sedmice bio kod vas, zatim bih otišao.«

»Dakle si se prejeo i pijan kruha hoćeš otići.« Mokar ustane i počne hodati gore dolje, da su daske škripale pod nogama. Nije ni pogledao Ivana, koji mu se preplašen maknuo k peći. Oba su šutjeli.

»Gospodine«, zajeca Ivan. Sam Bog zna, zašto mu je rekao gospodine, kad mu još nikada nije došla takva riječ.

Mokar stane i lupne nogom.

»Ne ćeš me vrijeđati za rastanak! Samo se poberi, sitosti presita!«

Kako se Ivan prestrašio svojih riječi, tako se Mokar kajao kod tog ispada, što je izrekao.

»Ne srdite se, lijepo vas molim, da li sam vas kada uvrijedio kroz sve godine? Zašto bih vas taj čas, kad mi je samom teško.«

Mokar stane, zašuti, pogleda ga i zatim pozove k stolu. Sjeli su.

»Dakle otkrij mi, što te tjera. Kaži mi po istini.«

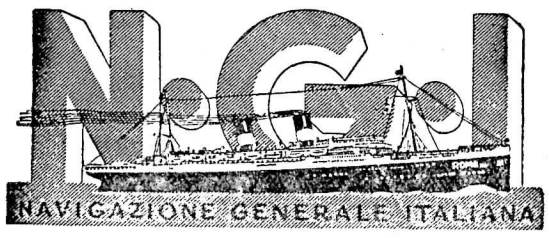

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:

Genova-Sjeverna Amerika: S|S „Roma" 25. septembra. M|S „Augustus" 9. oktobra, S|S „Roma" 27. oktobra. — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio" 29. septembra, S|S „Giulio Cesare" 22. oktobra. — **Genova-Srednja Amerika-Južni Pacifik:** S|S „Colombo" 14. oktobra, M|S „Virgilio" 10. novembra. — **Genova-Australija:** M|S „Viminale" 1. oktobra, M|S „Romolo" 1. decembra. — Genova-Brazil 11, Genova-Urugvaj i Argentina samo 14 dana.

N. G. I. zastupa: Društvo „SITMAR". Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SAN MARCO". Pruge: Dva puta nedjeljno **Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik** i obratno. Dnevna pruga **Fiume-Ancona.** Četrnaestdnevna pruga **Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi-Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave obljetnice SV. ANTUNA: N. G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

»Novac!«

»Što to znači?«

»Da bih prije bio u kolibici s Anicom.«

»Dakle žena, ne novac.«

»Ona, istina.«

»A gdje je ta služba, koja će biti bolja od Mokarove?«

»U Americi.«

»Ivane, Ivane! Dakle i ti — — — ?«

»Ni sanjalo mi se nije o tom i više sam mislio na smrt nego na Ameriku. Ali sada moram. U par godina ću zaslužiti, da vam platim kolibu, ili će me tamo pokopati. Takva je odluka i izvest ću je.«

Mokar slegne ramenima.

»Bog ti dao sreće. Žao mi te je, međutim ti ništa ne branim. Kažem ti pak, ako se pokaješ, Ivane, tebi će biti vrata kod nas uvijek otvorena. U subotu ću te isplatiti. Zbogom!«

Mokar mu pruži ruku. Stisnuše desnice kao dva prijatelja i brzo se raziđoše ne radi srdžbe, nego jer je gorkost obaju bila istinita i velika.

Mokaru je bilo tako žao, da čak ni ženi nije otkrio svoje žalosti, a Ivan je šutio i hodao kao sjena oko kuće. Na svaki kut, na držalice, na kola, na blago, na plot, koji je toliko puta popravljao — na stabalca, koja je sadio — na sve je bio privezan sa stotinu veza — i kad se od svega toga trgao, boljelo ga i rezalo u dušu.

U subotu se pogodio s Mokarom za plaću. Gospodar mu je primetnuo par desetača za put. Ivan se branio.

»Uzmi, neka bude za milostinju tebi i meni. U trpljenje i pogibao ideš zaslužiti ženu. Bog neka ti blagoslovi poštenje kao praocu Jakobu. Koliba će te čekati, osloni se na mene!«

U nedjelju je Mokar postavio kod objeda pred družinu veliku mjeru boljega vina. Sam je natočio i nazdravio Ivanu i pohvalio ga za uzor i nasljedovanje.

Družina se sva osupnuta čudila takvoj novosti, Anica je pobjegla u komoru, Mokarka je skočila, uprla se o bokove te blenula s otvorenim ustima i srdita pogledavala muža i Ivana, dokle nije izustila: »I sve to za mojim leđima« i odpirila iz sobe.

Ivan se zahvali gospodaru i oprosti se od družine:

»Nemojte što zamjeriti.«

I kad ih je počeo hvatati za ruke, Luka se obriše rukavom, ženske potraže pregače, dapače Mijo zadnji promuca:

»Oh, oh, zašto ideš?«

Svi su klonuli ustali od stola i razbjegli se, a Ivan je uhvatio kovčeg, da pođe do kolibara Antuna.

Mokar je gledao s hodnika.

»Ivane!«

Namigne mu glavom i pozove ga gore.

»Do nje moraš, do mame!«

»Sav sam zbunjen«, ispričavao se Ivan i pošao s Mokarom u sobu.

»Mama, ne srdite se. Možda je tako božja volja.«

Širite »OBITELJ«

»Znaš što, ne bi išao, da sam ja što znala. Toga ne treba, uistinu ne. Kad ste pak tako skrivali, što mogu zato?«

»Mama, ta zamalo ćemo se vidjeti i zatim biti susjedi, zar ne. Anicu vam preporučam, mama. Imajte ju rada, do smrti ću vam biti zahvalan.«

Ivanu se tresao glas.

»Ne boj se za nju. Zbogom!«

»Zbogom!«

Sada se i mama rastužila za slugom i prigovori mužu:

»Bolje bi bilo, da si mu bio pustio pola tisuće, nego da je do toga došlo.«

Mokar nešto zamrmlja, izađe van na hodnik i poviče:

»Mijo, zapregni i povezi Ivana s kolima. Od naše kuće ne će otići pješice.«

Zamalo zatopota riđan iz dvorišta, družina je gledala za kolima, Anica se skrivala za prozorom. Ivana je stiskalo u grlu, da nije riječi progovorio s Mijom.

Kad su ljudi otišli na nauk, žurila se Anica stazama kući.

Iza vrata je na klupi stajao »amerikanski« kovčeg, otac Antun, majka i Ivan su sjedjeli za stolom, gdje je bio hljeb kruha i velik nož kod njega.

»Zdrava bila!«

Ivan joj pođe ususret, uhvati je za ruku i posadi između sebe i majke.

Kad je vidio, da ima sve zaplakane oči, pokušao ju je razvedriti.

»Što se bojiš! Vesela budi! Gledaj, sa starijima sam se već dogovorio i sada još s tobom. Pogledaj, Anice.«

Ivan potegne iz džepa omot uložnih knjižica iz džepa.

»Spravi to samo. Što budem zaslužio, poslat ću tebi, da odmah uložiš na kamate. Ako bi mi se pak što dogodilo, to je tvoje; otac i majka su svjedoci. A da bude vrijedilo, zato sam napisao također oporuku. Tu je u pismu.«

»Lijepo te molim, nemoj tako govoriti!«

Anica je stala jecati.

Svi su dugo šutjeli, na stolu su bile knjižice, pod stropom su zujali rojevi muha.

Otac Antun pogleda na sat.

»Kada ide vlak? Ako zbilja moraš još u grad prije, vrijeme je, ili bi kod nas prenoćio.«

»Moram. Idem.«

»Anice, ponesi mu kovčeg do stanice. Ja idem također s vama.«

Matila je pokrila drugu maramu, Anica je potražila šareni svitak. Na vratima je majka blagoslovila budućega zeta te mu se priklonila licu i zamolila ga:

»Pođi k ispovijedi u gradu! Opasno je na moru!«

Ivan pocrveni i stisne majci ruku.

(Svršit će se.)

PRIJESTOLONASLJEDNIK PRVI PUT U ZAGREBU

NJ. VELIČANSTVO KRALJICA MARIJA S NJ. V. PRIJESTOLONASLJEDNIKOM
za vrijeme svečanosti u Zagrebu
Foto „Urania", Zagreb

U nedjelju 6. rujna priredila je Jadranska Straža u Zagrebu veliku svečanost koju je počastilo svojim prisustvom Nj. Veličanstvo Kraljica Marija i Nj. Visočanstvo Prijestolonasljednik Petar. Glavna je misao vodilica Jadranske Straže da u svim našim slojevima i krajevima budi smisao i zanimanje za sva pitanja, koja se tiču našega mora i pomorstva. Odbori Jadranske Straže postoje po svim gradovima, pa je zagrebački mjesni odbor sada na svečan način posvetio barjak, kojemu je kumovalo Nj. Veličanstvo Kraljica Marija. Sama proslava, koja je bila skopčana i s proslavom rođendana Nj. Vis. Prijestolonasljednika Petra, počela je već u subotu naveče s bakljadom i svečanom predstavom Široline opere »Citara i bubanj«« u kazalištu. Prije početka predstave održao je prof. dr. G. Novak predavanje o Jadranskoj Straži i važnosti mora. Posveta zastave održana je u nedjelju pred podne u Umjetničkom paviljonu. Oko paviljona i pred kolodvorom je bilo mnogo naroda, školske djece i službenih ličnosti. Nj. Vis. Prijestolonasljednika Petra pozdravila su tri dječaka u šestinskim narodnim nošnjama. To je bio prvi posjet Prijestolonasljednika gradu Zagrebu i to upravo na njegovu osmu godišnjicu rođenja. Posvetu zastave Jadranske Straže obavio je zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr. Antun Bauer, kumovala je Nj. Vel. Kraljica, a svečanosti je prisustvovao i Nj. Vis. Prijestolonasljednik, krovitelj Jadranske Straže. Nj. Veličanstvo Kraljica Marija izdala je o toj svečanoj zgodi lijepu povelju Jadranskoj Straži. Iza svečanosti provezli su se visoki gosti gradom i bližom okolicom. Njezino Veličanstvo Kraljica pokazivala je Prijestolonasljedniku grad Zagreb, njegovu okolicu i kraljevski dvorac, mimo kojega su se provezli, a Nj. Visočanstvo Prijestolonasljednik sa zanimanjem sve promatrao i veselo odzdravljao na pozdrave ljudi.

NJ. VELIĆANSTVO KRALJIC
NASLJEDNIKOM
Foto „Uranija"

S PODMORNICOM N

Već par mjeseci svi su svjetski listovi puni vijesti o pokušaju kapetana Wilkinsa, koji je odlučio da ostvari jednu smjelu fantaziju romanopisca Julesa Vernea i da podmornicom ispod leda dospije na sjeverni pol. Za svoj pokušaj uzeo je Wilkins jednu staru podmornicu američke mornarice, koju je iznajmio za jedan dolar godišnje. Podmornica je već bila u derutnom stanju, što se je pokazalo već kod prvih pokusnih vožnji, koje umalo da nisu

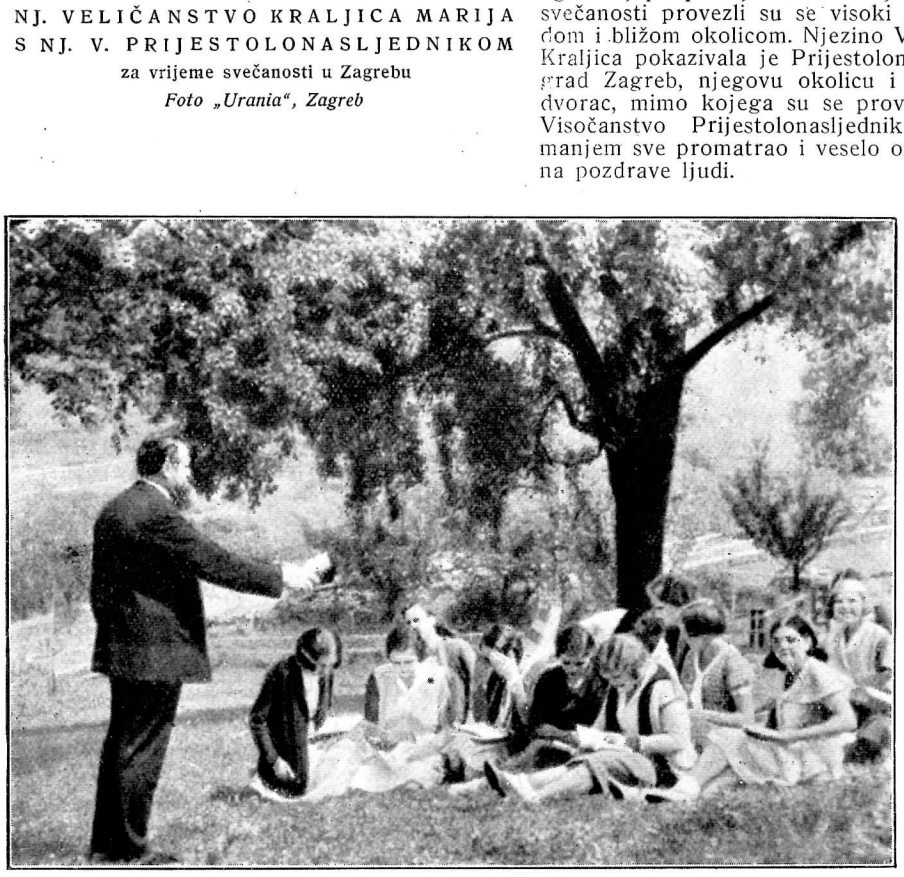

PREDAVANJE U JEDNOJ ŠVICARSKOJ ŽENSKOJ ŠKOLI U PRIRODI

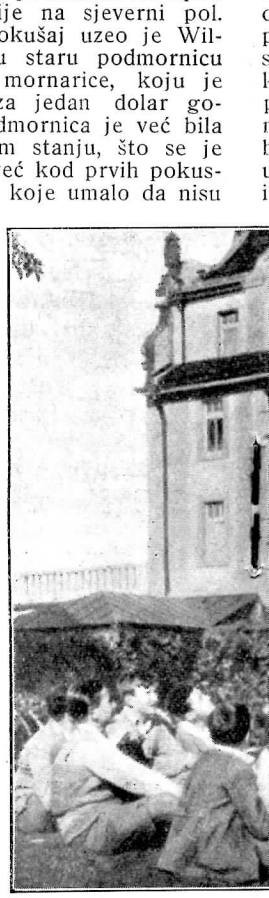

PREDAVANJE U JEDNO
ŠKOLI U

ICA S NJ, V. PRIJESTOLO-
M U ZAGREBU
ja", Zagreb

NA SJEVERNI POL

stajale života kapetana i mornare. Najprije je pukao periskop i voda prodrla u podmornicu, a zatim se pokvario motor. Unatoč tim lošim predznacima kapetan je Wilkins ovih dana pokušao da konačno zaplovi put pola. Međutim kad se nalazio u udaljenosti od nekih 800 kilometara od njega, ponovno su mu se pokvarili motori i lađa se nagnula na bok. Podmornica je bila dugo u pogibli, ali je ipak isplivala i oštećena se vratila.

NOJ ŠVICARSKOJ MUŠKOJ
U PRIRODI

FRANCUSKI SUVEREN U PRIVATNOM ŽIVOTU

Mnogoga će čitatelja zanimati, kakav život provodi predsjednik Doumer, čovjek, kojemu je francuski narod dao svoje najviše povjerenje izabravši ga suverenom svoje republike. Treba odmah kazati, da je Doumer potpuno zaslužio povjerenje svoga naroda, jer je u svojem životu i svojoj osobi utjelovio pravednost, savjesnost i sve one vrline, koje su francuski narod povele slavi tijekom povijesti u miru i ratu.

Doumer je prije svega vrlo ozbiljan i trijezan čovjek. Na račun njegove hladnoće prave mnogi šaljivdžije različite šale, koje ne vrijeđaju, nego samo bolje ilustriraju karakterne crte Doumerove.

Doumer obavlja sve svoje službene dužnosti najsavjesnije, a čitavo svoje slobodno vrijeme provodi u kući. Tu navuče papuče i posve slobodan ostaje kod kuće sam uza svoju ženu. Ide vrlo rano spavati i ustaje već u pet sati ujutro. Iza toga ide na šetnju i to pješice. Uopće je u životu i nastupima vrlo skroman. To ga kod naroda čini još obljubljenijim.

Posve oprečno od svoga predšasnika Doumerguea ne voli ni karte, ni radio, ni bečku operetnu glazbu. U svoje slobodno vrijeme bavi se bilješkama iz svoje političke djelatnosti i upisuje ih u svoje memoare. Ti memoari će biti lijepa i vrijedna knjiga, kako se to može prosuditi po Doumerovu značaju.

U različitim službenim nastupima i dužnostima poštuje tradicije, koje su o te dužnosti i nastupe vezane, ali se u privatnom životu ne da sputati ceremonijama. Putuje najradije sam. U Laon, gdje se nalazi njegova vila, putuje kao i svaki drugi građanin. No taj pohod u Laon ne čini radi vile, nego da pohodi grobove svojih četiriju sinova, koji su pali u svjetskom ratu.

Čitav francuski narod voli svoga suverena, ponosi se njime i pouzdaje se u njegove državničke vrline, a suveren Doumer to u punoj mjeri i zaslužuje. Naša slika lijepo prikazuje Doumerovu karakternu glavu.

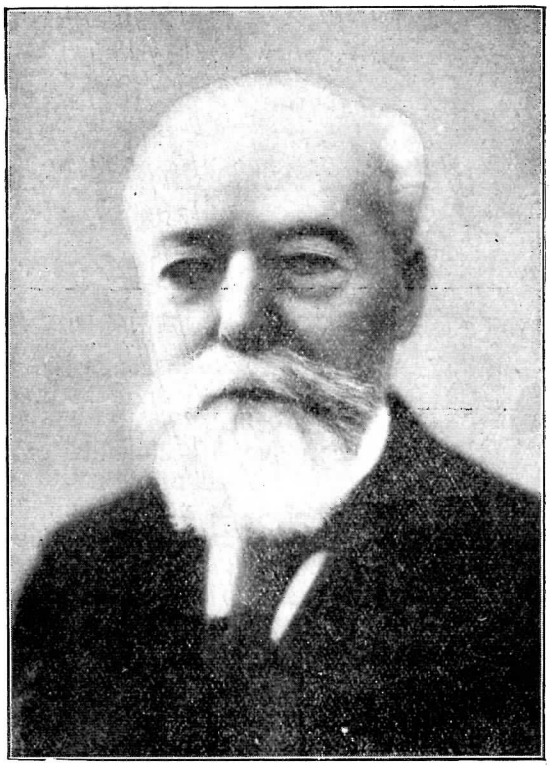

DOUMER,
predsjednik francuske republike

MAROČKI SULTAN (×) U ŽENEVI

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

Putopis iz Palestine — Napisao
Dr Josip Andrić *(Nastavak)*

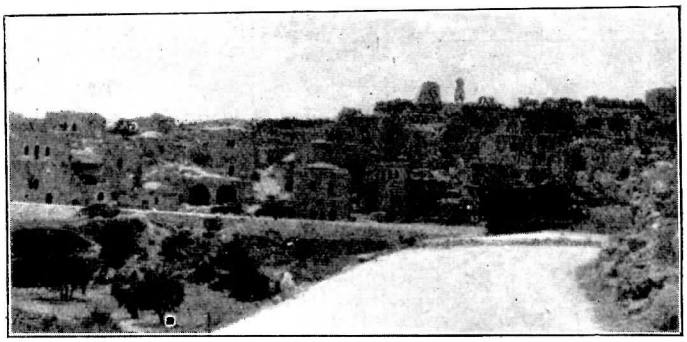

POGLED NA BETANIJU

TRAGOM EMAUSKIH UČENIKA

Treći naš izlet iz Jerusalema bio je u mjesto K u b e i b e, za koje se drži, da je to bio onaj E m a u s, kuda je Isus poslije svoga uskrsnuća išao s dvojicom svojih učenika. Ništa manje nego četiri mjesta u Palestini otimaju se za to, da budu priznati pravim onim nekadanjim Emausom, o kojem govori Evanđelje. No nijedno mjesto ne odgovara oznakama, koje su za Emaus navedene u Evanđelju, kao što odgovara Kubeibe. Zato je franjevačka tradicija prihvatila za Emaus to mjesto i ta je tradicija pretežno i pobijedila.

U Kubeibe vozili smo se iz Jerusalema 15 km istom asfaltiranom cestom, kojom smo došli iz Jafe, a onda smo još morali prevaliti oko 10 km po kamenitu gorskom putu, te je pravo čudo, da su nas automobili po njem dovezli do Emausa. Čehe su lane njihovi automobili ostavili na po puta, te su morali dalje pješke do samog Emausa. Treskajući se po onim brdima imali smo ipak taj užitak, da je s one visine bio krasan pogled na Jerusalem, na Sredozemno more i na cijelu okolicu.

Kubeibe je malo selo na brijegu. Dolazeći iz Jafe lijepo se izdaleka vidi. Tu su franjevci god. 1873. otkrili ruševine crkve, koja je bila 34 m duga i 22 m široka, a razdijeljena u tri lađe. Na tim temeljima sagradili su g. 1901. sadašnju crkvu, u kojoj ima 6 oltara. Drži se, da je na mjestu te crkve stajala kuća sv. Kleofasa, učenika Kristova, u kojoj je Krist s njime i sa sinom njegovim sv. Simonom večerao. Između stupova, koji dijele srednju od lijeve lađe, nalazi se ogromna crvenkasta mramorna ploča: tu je, vele, bio stol, a do te je ploče u lijevoj lađi mramorni oltar na mjestu, gdje je Krist sjedio blagujući sa svoja dva učenika. Sva je crkva urešena slikama o emauskom događaju iz Evanđelja.

Oko crkve je perivoj, a pedesetak metara od crkve nalazi se franjevački samostan, u kojem smo se okrijepili dobrom kapljicom vina i hladnom limunadom, te smo se osvježeni ugodnim jednosatnim boravkom u tom tihom evanđeoskom kutiću vratili u Jerusalem.

U MJESTU MARIJE I MARTE

Četvrti naš izlet iz Jerusalema bio je na rijeku Jordan i Mrtvo more. I na putu onamo i na povratku provezli smo se kroz B e t a n i j u, mjesto, u kojem je Krist u okolici Jerusalema najradije boravio. Prema opisima iz onoga doba bilo je to mjesto u bujnom zelenilu, kao neki perivoj, u kojem se čovjek ugodno osjećao i gdje je doista bio okružen ugođajem prave poezije. Takvim ugođajem odišu i ona mjesta u Evanđelju, koja nam prikazuju nježnu privrženost dviju sestara Marije i Marte prema Kristu. Događaj, kojim je Krist uskrsnuo njihova brata Lazara, jedan je od najznačajnijih iz Kristova života uopće. Lazarev grob je danas duboko pod zemljom, a iznad njega se ističe minaret džamije. Danas je Betanija jadno arapsko selo s golim kućama, koje

ULAZ U PERIVOJ PRED CRKVOM U EMAUSU

HRVATSKI HODOČASNICI ULAZE U EMAUSKU CRKVU

U KLAUSTRU FRANJEVAČKOGA SAMOSTANA U EMAUSU

GVARDIJAN EMAUSKOGA SAMOSTANA O. EUTIMIJE CASTELANI I O. STANISLAV BILEK s hrvatskim hodočasnicima na izlasku iz emauskoga perivoja

MALO ARAPČE U BETANIJI

naliče na naslage ruševina, a kakvoj bunijoj vegetaciji nigdje ni traga! Prokletstvo, koje je Krist izrekao s Maslinske gore prema Jerusalemu, palo je i ovamo na drugu stranu te gore. Sunce žeže i pali, nemaš kuda pred njim da se skloneš, te bježiš iz te pustoši, koja je prava opreka onoga, što je tu u Kristovo doba bilo.

PREMA JORDANU I MRTVOME MORU

Od Betanije se cesta spušta prema Mrtvome moru do 1200 metara. Tim putem je nekad išao onaj čovjek, kojega su orobili i izranili razbojnici, te mu se smilovao milosrdni Samaritanac i dao ga na njegovanje u sklonište putnika. Na tom je mjestu i danas gostiona uz cestu ograđena unaokolo zidom.

Cesta vodi između gorja, koje je što dalje to više goli kamen. A kad smo se spustili 400 metara ispod razine Sredozemnoga mora, ušli smo u ravnu pustinju s pješčanim naslagama najfantastičnijih oblika, a za po sata vožnje kroz tu pustinju padosmo na obalu Mrtvoga mora. Kraj je tu proklete Sodome i Gomore. More je tako gusto zasićeno solju, da u njem ne može ništa živjeti, a mi smo kupajući se u njem u pravom smislu riječi hodali u vodi ne dotičući se tla, uronjeni u vodu do pazuha, jer potonuti nije moguće.

U to čudno Mrtvo more utječe rijeka Jordan, u kojoj je Krista krstio Ivan Krstitelj. Ušće Jordana je 1000 metara niže od njegova izvora, te nije čudo, da najnovija nastojanja idu za tim, da se s Jordana provede elektrifikacija cijele Palestine.

Proboravili smo jedan sat na obalama Jordana, obnovili po kazivanjima o. Stanislava sjećanje na biblijske događaje, koji su se tu zbili i natočili sebi bočice vodom iz te svete palestinske rijeke, da je među ostalim uspomenama iz Svete Zemlje ponesemo u domovinu. A onda smo se odvezli opet kroz pustinju, kroz koju smo i došli, prema Jerihonu.

(Nastavit će se.)

Lijevo: HRVATSKI HODOČASNICI ULAZE U LAZAREV GROB U BETANIJI

Desno: POVRATAK OD LAZAREVA GROBA ZA ODLAZAK IZ BETANIJE

Sve slike foto „Obitelj“

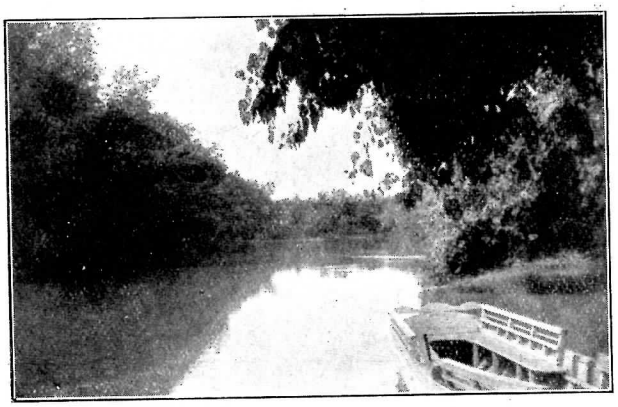

POGLED NA RIJEKU JORDAN

KUĆA KRAJ JORDANA

U ČEMU JE ŽENINA SREĆA?

Svako žensko stvorenje, koje se udalo ili se kani udati, gleda svoju sreću u tihom i zadovoljnom životu u vlastitom svom domu. Vlastiti stan, vlastito kućanstvo — to je carstvo ženine sreće, u kojem ona ljubavlju i brigom svojom obasipa muža svoga i dječicu svoju.

No ima žena, koje ne vide svoj ideal u tom općem idealu žene. Takva tipična žena je neka Engleskinja Mrs. Cotton, žena slavnog engleskog avijatičara majora Sidneya Cottona. Ona se uz svoga muža posve predala avijatičarskom životu te ga prati svakuda na njegovim odvažnim lijetovima. To je tu nježnu plavojku s lijepim modrim očima i dovelo do posve čudnih nazora o tom, u čemu je ženina sreća.

Ona veli, da bi bilo mnogo manje nesretnih brakova, kad bi bilo manje vlastitih porodičnih domova, u kojima je žena kao domaćica zatvorena kao u kavezu. Ova vidi sreću ženinu u tom, da ne bude vezana uz kućni život, nego da sebi slobodno i po miloj volji može udešati, što će i kuda će, kao što ona sa svojim mužem sjedne u aeroplan pa leti i leti i ne vodi brige, hoće li kod kuće biti spremljeno i skuhano. Kad se s aeroplanom spusti na zemlju, odsjedne u kakvom hotelu, jede u restauraciji, pa onda hajde opet dalje. Prema njenu je mišljenju nesreća većine žena u tom, što uzimaju na sebe velike žrtve u interesu kućanstva i djece, a kraj toga zapravo žrtvuju svoga muža. Ženi treba da je muž prvi i uvijek da bude s njime i uza nj, kuda god on pođe, a da se okani brige za dom.

Sigurno se nijedna naša čitateljica ne će moći složiti s tim čudnim avijatičarskim idejama ove žene o braku i ženinoj sreći. One samo pokazuju, do čega sve dolaze one žene, koje se predaju današnjim svakojakvim strujama u naziranju na život i svijet.

O. STANISLAV GOVORI KRAJ JORDANA

KUPANJE U MRTVOME MORU

Sve slike foto „Obitelj"

FIOLE-FIOLE

ALLEGRETTO

PJEV :

KLAVIR :

f Fiole, fiole, fiole, fiole, fiole,

Stani gore stani na stolicu popadi mi jednu ko-bajicu.
Ak' je mało jedna ko-bajica popadi mi dvije ko-bajice.

fiole

pp

f Fiole, fiole, fiole, fiole, fiole, fiole!

ff

K I N O

KINO NA DALEKOM ISTOKU.

Prošla je romantika primitivnih tropskih kinematografa, koji su pod otvorenim nebom ili u kakovoj napola narušenoj potleušici prikazivali poludivljim urođenicima deset godina stare filmove. Obje glavne zemlje tropa — Ceylon i Malaja, a osobito njihovi glavni gradovi Colombo i Singapore, u filmskom pogledu su gotovo isto tako aktuelni kao svaki evropski velegrad. Ceylon, koji već dvije godine proživljava tešku gospodarsku krizu, teškom mukom je uspio da stvori nešto nova, jer su upravo ove posljednje dvije godine vrlo važne za razvitak kinematografije u tropskim krajevima. Tako je u Colombu n. pr. sagrađen »Regal Theater«, veliki i moderni tonski kinematograf. Na cijelom otoku Ceylonu postoji jedva dvadesetak kinematografa, dok u samom Colombu deset. Osim »Regala« svi ostali prikazuju isključivo nijeme filmove.

Posve je druga situacija u Malaji. Tamo je sada zlatno doba za kinematografe i najnovije kinokazalište u Singaporu — »Capitol« — može po tehničkoj opremi i komforu služiti kao uzor svim kinematografima najvećih gradova Evrope. U svemu postoji u Malaji 25 nijemih kinematografa, od čega deset u Singaporu. Od 12 tonfilmskih kinematografa šest se nalazi u Singaporu. Svi tonfilmovi su isključivo na engleskom jeziku američke i engleske produkcije, ali ima znatno više američkih, nego engleskih tonfilmova.

Skorih dana očekuju se premijere prvih tonfilmova na kineskom jeziku.

Oni isti filmovi, koji su postali »šlageri« u evropskim i američkim zemljama, doživjeli su najveće uspjehe i u kineskim gradovima.

Najbolje cvjetaju kinematografi u Šangaju, gdje ima najveći broj Kineza, koji govore engleski. Tu postoji 12 tonskih kinematografa, svaki sa kojih 700 mjesta, koji dnevno priređuju tri predstave i sve tri su gotovo rasprodane. Oni su sagrađeni posve u stilu evropskih, odnosno američkih kinematografa. Publika je ovdje tako zahvalna, da bi još nekoliko novih kinematografa moglo vrlo lijepo prosperirati. Karakteristično je, da se pojedini hollywoodski filmski proizvodi ranije prikazuju u Šangaju nego u Evropi.

Na posljednjem mjestu među velikim gradovima stoji Peking, koji poslije seobe vlade u Nanking gospodarski sve više zaostaje. Engleski ne razumije većina Kineza i zato nijemi film bolje prosperira.

Nijemi filmovi su uopće mnogo bolje primljeni u mnogim gradovima, i to pravi kineski nijemi filmovi, koji se prikazuju u manjim kinematografima. To su većinom dugi filmski romani, koji ne priređuju uživanja Evropejcima. Sve više dolaze filmovi iz Japana, gdje se radi i o snimanju tonfilmova na kineskom jeziku.

K N J I Ž E V N O S T

FRA PETROVE ZGODE I NEZGODE. Istiniti doživljaj franjevca Petra Fardea —. Sinj 1931. Knjižnica Gospe Sinjske, 1 svezak. Str. 48. — Ta malena, ali vrlo lijepo opremljena i još ljepše napisana knjiga ide u red onih knjiga, koje su nam već od mladosti ostale u pameti kao najljepše knjige, ide u red »Genoveve«, »Božidara«, »Robinzona Cruzoe«. »Fra Petrove zgode i nezgode imadu sav onaj privlačivi čar spomenutih knjiga, ali je njihova vrijednost daleko veća, jer iznosi istinite doživljaje franjevačkoga misionara iz 17. stoljeća, zgode čovjeka, čiji je život bio posvećen Bogu i osvajanju duša za Boga. O čudnovatim zgodama fra Petra Fardea postoji čitava literatura na svim kulturnim jezicima, a sada eto dobismo knjigu o njegovim zgodama i na hrvatskom jeziku. Najbolja preporuka za tu knjižicu bit će to, ako napomenemo, da se knjiga o fra Petrovim zgodama šire neprestano od njegove smrti pa do danas po čitavom svijetu, a u najnovije doba je Nijemac Petar Dörfler prema njima napisao velik i uspio roman. Hrvatsko izdanje Fra Petrovih zgoda odlikuje se lijepim jezikom i originalnim slikama. P. T.

Z D R A V L J E

Čime sebi prikraćujemo život? Neki je Američan ustvrdio, da među svakih deset ljudi ima devet samoubica. To ne uzima doslovno, nego obrazlaže neke načine, na koje si ljudi znatno prikraćuju život. Jedni jedu previše, premda bi i polovica onoga, što pojedu, dostajala za pravilan život. Time umaraju odviše probavne organe, tijelo postane teško, neotporno i mekoputno i teško odolijeva težim bolestima. Drugi opet ne znadu, što im prija i koja je hrana valjana, pa jedu svega i svačega. Škodljiva hrana razorno djeluje na želudac i crijeva, od kojih nastaju danas već poznate i moderne bolesti probavnih organa. Treći opet premalo spavaju. Mjesto da snom krijepe snagu tijelo, oni se u zadimljenim lokalima truju alkoholom i drugim otrovima. Prekratak san ne dopušta, da se tijelo odmori nego organizam pomalo propada. Četvrti žive nečisto i razuzdano. U razvratnosti izgube zdravlje i tjelesnu snagu te prebrzo iživjeli rano padaju u ralje smrti. Peti žive izvan svoga vremena. Oni se ili zanose za starim, lijepim vremenima ili opet očekuju neku strašnu budućnost, a ne žive duhom u sadašnjosti. To ih tjera u očaj, melankoliju i ostale duševne bolesti, koje im prije vremena skrate život. Šesti su neukroćena značaja, puni zavisti, mržnje, svadljiva duha i slično. Te strasti i brige oko toga im prerano podgrizu život. Sedmi previše rade. Način njihova rada ih uništava, jer rade neekonomično, naglo, nervozno i nestrpljivo. Osmi su neoprezni u svom poslu, na putovanju ili na bilo kakvom mjestu, gdje se lako događaju nesreće. S malo više opreznosti mogli bi se mnogi i mnogi životi spasiti. Deveti ne znadu pravila zdrava načina života. Nepoznavanje tih pravila uništava više ljudi, nego rat, kuga i glad.

Tako taj praktični Američanin nastoji ljude upozoriti na sve glavnije načine, s kojima prikraćujemo sebi život.

TVORNICE P. TESLIĆ, SISAK

PROIZVODE:

rafinovani špirit, denaturisani špirit, sve vrste likera, sve vrste konjaka, sve vrste rumova i sve vrste domaćih rakija, kvasac, uglj. kiselinu, potašu, vještačko đubrivo, kristalnu sodu i bukove spirale za fabriciranje sirćeta.

Firma je vlasnik prirodnih vrela pitke i ljekovite vode poznate na tržištu pod imenom prirodna radioaktivna SISAČKA MINERALNA VODA

koju preporučuje zdravima i bolesnima. **PITKA** sama, sa vinom, voćnim sokovima i mlijekom, **LIJEČI** iznemoglost, zakrečenje žila (arteriosklerozu) kožne ženske i očne bolesti, bolesti žlijezda, crijeva i želuca organa za disanje, spolnih i mokraćnih organa, bubrežni i žučni kamen, živčane bolesti, zapalenje sluznica gušavost i šuljeve (hemoroide).

K A Z A L I Š T E

BEETHOVENOVA OPERA »FIDELIO«.

I ove je sezone ova jedina opera najvećega skladatelja svijeta uzeta u repertoar zagrebačkoga Narodnoga Kazališta. Izvedena je lanjske sezone od 7. prosinca do konca lipnja sedam puta. Prva ovogodišnja izvedba »Fidelija« bila je uz dosadašnje dvije izvedbe Široline »Citare i bubnja« najbolje operno veče, što smo ga u prva četiri tjedna ove sezone imali. Sva ljepota toga djela iskočila je pred nama u nada sve sjajnoj izvedbi. Naslovnu je ulogu savršeno kreirala i pjevala gđa. Zinka-Kunc, a uz nju su svoje najbolje dali u svojim ulogama i Križaj, Griff i svi drugi. Dirigent Sachs je glazbenoj izvedbi dao stilsku profinjenost. I publika je dobrim posjetom pokazala, da ipak još ima kod nas smisla i za najčišću opernu umjetnost. Dr. A.

MADAME SANS-GÊNE.

U ponedjeljak 7. rujna prikazana je u Zagrebu u spomen stote godišnjice rođenja francuskog dramatičara Victoriena Sardou-a njegova komedija »Madame Sans-Gêne«. — Sardou je rođen u Parizu 7. rujna 1831. U svojoj dvadeset i trećoj godini napisao je prvi kazališni komad »La Taverne des Etudiants«, koji je pri izvedbi doživio potpuni neuspjeh. Nisu Sardou-a zastrašili ni neuspjesi narednih njegovih kazališnih komada; neumornim radom i ustrajnošću postao je napokon slavan po svom djelu »Posljednje ljubavno pismo«. Otada se počeše sve evropske pozornice otimati za njegova djela, kojih je napisao veliki broj. I zagrebačko kazalište posegnulo je još u doba svoga života na Markovu trgu za Sardouovim komadima te je od god. 1876. do g. 1906. iznijelo 27 njegovih djela u 292 predstave. Stoga je i bilo potrebno, da se mu zagrebačko kazalište i oduži ovom izvedbom prigodom njegove stote godišnjice rođenja. (Umro je g. 1908.) — Doista komediju »Madame Sans-Gêne« napisao je uz suradnju Emila Moreau-a, ali se u njoj vide sva ka-

zultata, koliko zbog izgradnje tipova. Njegovi zapletaji razvijaju se sasvim normalno i možemo ih lako unaprijed naslutiti, a njegova se spretnost sastoji u tome, da znade istaknuti i prikazati pojedine komične momente i kontraste. U komediji »Madame Sans-Gêne« isto je tako sva radnja udešena zbog Cathérine Hübscher, koju nazivlju »Madame Sans-Gêne« i koja je dala naslov djelu, a uz nju je istaknuto još nekoliko uspjelih tipova kao što je na pr. Fouché i Napoleon. Predigra komedije događa se u Parizu 10. kolovoza god. 1792., dakle u doba, kad se po ulicama lije krv, odzvanja grmljavina topovske paljbe i ori poklik revolucije, kad se ruši trulo carstvo. Na pozornici se vidi radnja simpatične i popularne pralje Cathérine, koju zbog njezine odvažnosti, čistog i neustrašivog jezika zovu »madame sans-gêne«, sa lukavim Fouchéom, običnim narednikom Lefebvreom, gardistima i ostalim siromašnim građanima i građankama. Čuje se tu i o nekom siromašnom oficiru Bonapartu, koji Cathérini ne može niti da plati za opranu rubeninu, a vidi se i to, kako je Cathérina, premda i ona revolucionarka, spasila rojalistu grofa Neipperga i pokazala prema neprijatelju dobrotu srca... Radnja prave komedjie zbiva se u godini 1811., kad je onaj neznatni oficir Bonaparte postao najjači vladar Evrope, lukavi Fouché ministar policije, narednik Lefebvre francuski maršal i vojvoda od Dantziga, a njegova žena — bivša pralja Cathérine — maršalka francuska i vojvotkinja od Dantziga. Sve se stubokom preokrenulo. A u tom novom svijetu Sardou nalazi zlatnih momenata, koje će iskoristiti za svoju komediju. Nastaju intrige, borbe, bojazni..., ali napokon »madame sans gêne« sve zna sretno udesiti i na svačije zadovoljstvo riješiti. — Komedija, koja se ugodno gleda. Prvi put je u Zagrebu iznesena u starom kazalištu na Markovu trgu 18. listopada god. 1894.; iza toga je slijedilo 35 predstava, od kojih je zadnja na hrvatskom jeziku bila 12. siječnja god. 1908. Nanovo uvježbanu režirao je Slavko Batušić,

U M J E T N O S T

IVEKOVIĆEVA IZLOŽBA SLIKA.

Ovih je dana slikar Oton Iveković izložio u Ulrichovu salonu u Zagrebu svoje umjetničke radove, od kojih su neki već dobro poznati. On se ubraja u stariju slikarsku generaciju (rođen 1869. u Klanjcu), a njegovi radovi imadu većim dijelom povjesni sadržaj. U svojim slikama je ilustrirao mnoge značajne stranice iz hrvatske povijesti, na pr. Poraz Hrvata kod Udbine, Rakovačka buna, Provala N. Zrinskog iz Sigeta i t. d. U novije vrijeme dosta su se popularizirale reprodukcije njegovih slika Requiem posljednjih Zrinskih i Lijepa naša domovina. Zamisao Requiema je snažna, ali izvedba zaostaje, pa su pojedini likovi, koji se na toj slici javljaju kao prikaze, ocrtani dosta naivno. Mihanović je uspio da svojim tekstom Lijepe naše stvori narodnu himnu, Runjaninova skladba ori se svuda s narodnim ponosom, ali sumnjam, da će se Ivekovićeva ilustracija Lijepe naše u većem zamahu popularizirati. Ljepota naše domovine prikazana je dosta neizrazito, a polunage narodne vile sliče više kazališnim plesačicama. Svakako su najuspjelije Ivekovićeve slike, koje su ranije nastale, tako primjerice Veronika Desinička, gdje vidimo živ pokret, dobro postavljene tipove i skladnost boja. U slici Zli glasi dobro je ocrtano teško ozračje crnih slutnja i tu imade dosta dinamike. U slikama, gdje dolaze velike skupine na otvorenim mjestima, Iveković se tipizirao, i one djeluju prilično ukočeno. Snažni događaji zahtijevali bi mnogo više pokreta i života. Držimo, da će u obrađivanju historijskih događaja ostati Medović još uvijek naš klasik. S. H.

Vaše je dijete već pošlo u školu, pa ga ne zaboravite pretplatiti na

»K R I J E S«

SVEGA POMALO

Potrošnja alkohola u Njemačkoj. Prema zadnjoj statistici izilazi, da se u čitavoj Njemačkoj, koja broji 59 milijuna 360 stotina hiljada (59,360.000) stanovnika, popije 854,265.200 litara alkoholnih pića i to najviše piva (480,750.000 litara), zatim vina (304 milijuna 926.700 litara) i rakije 68,588.500 litara. Prema tomu otpada na svakog stanovnika Njemačke godišnje 824 litre alkoholnih pića ili pojedinačno piva 76.3 l, vina 4.9 l i rakije 1. l. Interesantno je, da otpada na svakog stanovnika 103 l mlijeka. Ako to promotrimo s našeg gledišta, vidimo, da svaki stanovnik Njemačke troši na mlijeko godišnje 309 dinara, a na alkoholna pića po prilici 824 dinara, ako uzmemo, da je vino 10 dinara po litri. Apstinentski pokret nastoji u novije doba s osobitim uspjehom, da odnos ovih brojeva promijeni.

Novost na tramvaju. Jedaća kola danas su prikopčana svim brzovlakovima na dužim prugama, samo da putovanje željeznicom bude što udobnije. No rijetkost je, da i tramvaj ima takva kola. Tako je u Düsseldorfu uveden tramvaj s jedaćim kolima na dužim prugama, koja vežu Düsseldorf s okolicom.

Poštanski promet novina u Češkoj. Prema podacima najnovije statistike čehoslovačka pošta prometne u godini dana četiri stotine milijuna novina. Dnevno je promet po prilici 1080 tisuća primjeraka. U samoj Čehoslovačkoj se razašalje 367 milijuna primjeraka, a u inozemstvo ide dva milijuna šesto tisuća. U Jugoslaviju je Čehoslovačka poslala prošle godine jedan milijun novina.

Novi izum. Nedavno su u Berlinu izgradili novi tip klavira prema nacrtima glasovitog njemačkog fizičara Nernsta. To je električni klavir, u kojem je ujedinjen klavir, gramofon i radio aparat za primanje. Taj novi instrumenat odlikuje se osobitom mnogostranošću i lijepim zvukom, koji se dobiva električnim putem.

Otkada imamo papirnati novac? Prvi i najstariji novac je bio od kovine, a vrijedio je toliko, koliko i takav komad kovine. Na kako je veće količine takva novca dosta teško prenositi, došli su ljudi na misao, da izdaju vrijednosne papire ili banknote, s kojima će se služiti u prometu, ali će za svaku od njih morati imati pokriće u kovini ili kovanom novcu. Prva takva evropska banknota izdana je g. 1661. u švedskom gradu Stockholmu. No britanski muzej u Londonu ima još stariju banknotu. To je stara kineska banknota iz doba prvog cara dinastije Mingdi, za koju se općenito drži, da je najstarija banknota na svijetu.

Opet američka ludorija. Američki listovi donose senzacionalnu vijest o novom sportu i to o natjecanju u čitanju biblije. Pastor metodističke crkve u Coloradu objavio je, da će se iduće nedjelje mjesto uobičajene službe božje održavati u crkvi svjetsko natjecanje u brzini čitanja biblije. Početak ujutro, u šest sati, a svršetak o ponoći. Ulaz je slobodan, a izlaz je dopušten u svako vrijeme. Dosada se javilo šezdesetosam natjecatelja.

Nezaposlenost u Americi. Veliko gospodarska kriza, koja vlada svijetom, zahvatila je i Sjedinjene Države Sjeverne Amerike, koje su inače bili bogati i gospodarski sređene. Radničke organizacije su ustanovile, da se broj neuposlenih radnika popeo gotovo na sedam milijuna. Ako se tom broju dodadu i članovi obitelji, koje su ti radnici uzdržavali, onda će ova zima zadesiti u Americi dvadestosam milijuna ljudi u najvećoj bijedi.

Ženski rad u Rusiji. Uposlivanje žena u tvornicama bilo je oduvijek velika opasnost za pravilan obiteljski život. Sovjetska vlada hoće da taj postupak posve primijeni u život, samo da što prije uništi obitelj i život prilagodi komunističkim načelima. Za ovu godinu je predviđeno, da se uposli osam stotina tisuća žena u tvornicama i velik broj u ratarstvu, samo da se dobije što veći broj muškaraca za tvornički rad. Radi toga će se ukinuti pojedina kućanstva te uvesti zajedničke kuhinje i zajednička odgojilišta za djecu.

Zlatonosne kokoši. Jedan je farmer u južnoj Kaliforniji opazio, da u želucu i crijevima nekih njegovih kokoši ima malih zrnaca zlata. U jednoj je čak našao osam grama zlata. Pozvani stručnjaci su utvrdili, da je to zlato došlo u kokoši s pijeskom iz te farme, u kojem doista ima zlata, ali u tako maloj količini, da se ni ne isplati vaditi ga.

Novi način ribolova. Uvijek je bila poteškoća kod ribolova hvatati i dizati teške ribe, koje se dižu na udicu. Takva riba često puta sa svojom težinom i velikom snagom odupiranja znade prekinuti povraz i pobjeći s udicom. Neki je Američanin u Kaliforniji došao na misao, da takve teške ribe omami električnom strujom od 120 volta. Struja se dovodi po povrazu do udice i čim riba zagrize, struja je omami. Sad je ribar može bez poteškoće izvući na suho. Čim prekine kontakt, riba opet oživi i može se živa poslati na tržište. Na ovaj način ulovljena riba ne gubi ništa od svoga okusa.

KUĆANSTVO

Čišćenje pozlaćenih okvira. Pozlaćen i okviri slikâ i zrcalâ čiste se tako, da se isperu vodom, u kojoj se kuhao luk. Isperu se mlakom vodom, oplahnu hladnom, a onda se čistom krpom učini opet sjajnim.

Lakirane željezne postelje čiste se salmijakovom vodom i kožom.

Protiv crvotočine u pokućtvu pomaže štrcanje petroleja ili terpenti nova ulja.

Komu se znoje ruke, neka ih natare ovom prokušanom smjesom: prah iz tanina, prah od eysopodija, florentinski ljubičin korjen i rižino brašno pomiješa se u jednakim dijelovima.

ŠALE

U gostionici. »Konobaru, meso je tvrdo kao kamen!«

»Plačite malo, možda će se dati umekšati.«

Ići će. »Hoćemo li odigrati jednu partiju karata? Vi sigurno igrate na karte?

»Hm, dosada još nijesam pokušao.«

Šteta. On: »Hvala Bogu! Napokon sam ozdravio od reume.«

Ona: »Šteta! Sada više ne znam, kada će se vrijeme promijeniti.«

Najsigurniji put. »Kako si zapravo upoznao svoju ženu?«

»Oženio sam se njome.«

Uslužnost prema mušteriji. »Molim marku od 25 para.«

»Odmah, milostiva gospođo. Želi li gospođa marku odmah sa sobom uzeti ili da je pošaljemo u kuću?«

Razumljivo. Ona: »Što biste vi učinili na mojem mjestu?«

On: »Sa mnom bih se vjenčao.«

Poslije škole. Otac pita sina, kojemu je pomogao kod zadaće: »Dakle, Boža, što kaže učitelj tvojoj zadaći?«

»Kazao je, da sam svaki dan gluplji.«

Ah ta djeca. »Ivice, to je nečuveno od tebe, da s prstima jedeš. Uprljat ćeš ih.«

»Ali, mamice, ta moji prsti su i onako već uprljani.«

Oprez. »Zašto se, gospodine, uvijek ustajete prije nego naručite novu čašu piva?«

»Ja samo iskušavam, da li se još mogu držati na nogama.«

Sa suda. Zastupnik tuženoga brani: »Molim, da se moga klijenta ne osudi na doživotnu tamnicu. Moj klijent je tako slab, da ne bi mogao kaznu do kraja izdržati.«

Na straži. »Stoj! Tko je?«

»Dobar prijatelj s bocom rakije!«

»Dobar prijatelj može dalje ići, a rakija je zaplijenjena.«

Iz Škotske. Škoti su poznati kao veliki škrci. Nekom Škotu ukrade netko kovčeg na kolodvoru. Tat potrči prema izlazu. Netko upozori Škota:

»Kovčeg vam je ukraden!«

»Znam,« odgovori Škot, »ali ću tata uhvatiti istom na izlazu. Tako ću uštedjeti nosača.«

Sve leti. U kupeu drugoga razreda. Jedan putnik začuđeno gleda kroz prozor u »Zeppelina«:

»Ne će dugo trebati, pa ćemo i mi letjeti.«

»Tako..., zar i vi imate kartu trećega razreda?« upita povjerljivo suputnik.

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

TRG KRALJA TOMISLAVA 21.

prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

MODA

JESENJI KOMPLET ZA POSLIJE PODNE

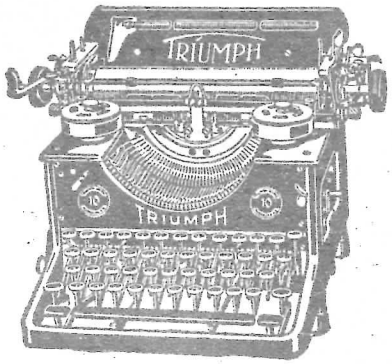

Vrhunac savršenosti!

Veliki kao i mali novi modeli 1931.

Triumph

pisaći strojevi.

Samoprodaja:

Pavao Patrčević, Zagreb.

Petrinjska ulica 35. Telefon 56-78.

Ovdje odreži!
Odgonetački kupon
38. broja »Obitelji« 1931.

Z A G O N E T K E

Križaljka

Sastavio *Petar Velić*, Tugari

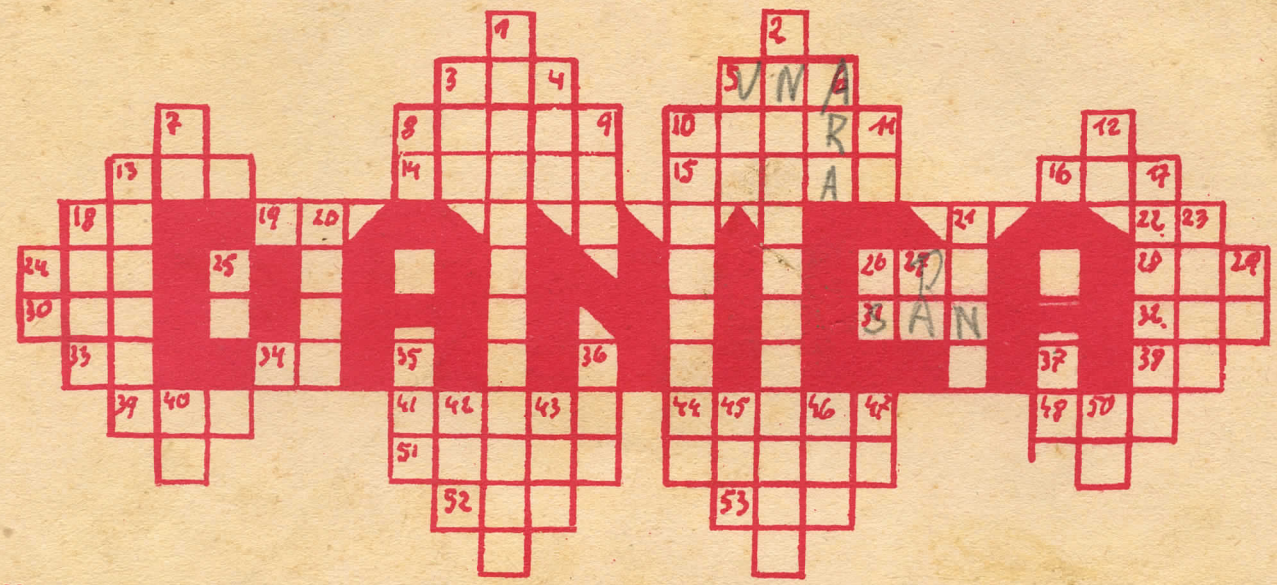

Š A H

Što je nova? Na B l e d u je ovih dana počeo internacionalni šahovski turnir. Sudjeluju mnogi velemajstori i sam Aljehin. Stanje nakon 5. kola: dr. Aljehin 3 i pol (1), Cashdan, Bogoljubov 3 i pol, Spielmann, Kostić 8 i pol (1), Niemcowicz, dr. Asталoš 2 i pol, dr. Vidmar 2 (2), Maroczy, Stolz, Pirc 2, Flohr 1 i pol, dr. Tartakower 1 (1), Colle 1. Broj u zagradi znači prekinute partije.

U B a n j a l u c i je pobjednikom na VII. amat. turniru izišao 21-godišnji Trifunović iz Šibenika i postigao time naslov državnog prvaka. Sam turnir nije se održao na dotičnoj visini, kako to kritikuju novine, a i mi opažamo.

B. S.

ŠIRITE „OBITELJ„

O k o m i t o: 1. Indijski ep. 2. Grčki filozof. 3. Prijedlog. 4. Izraz u šahu. 5. Švicarski kanton. 6. Papiga. 7. Rijeka u Italiji. 8. Mjesto u Srbiji (obr.). 9. Izraslina. 10. Grčki pjesnik. 11. Latinski veznik. 12. Mjera. 13. Francuski matematičar (fon.). 17. Engleski geolog. 18. Podudaranje. 20. Francuski astronom. 21. Njemački filozof. 23. Biblijsko ime (r = n). 24. Slovo abecede. 25. Francuski astronom (fon.). 26. Središte. 27. Veznik. 29. Kratica. 35. Biljka. 36. Čast. 37. Veznik. 40. Rijeka. 42. Pojava na moru. 43. Zanimanje. 45. Oblik glagola (obr.). 46. Što je bio Neron? 47. Duži prijedlog. 50. Životinja.

V o d o r a v n o: 3. Bolest. 5. Jugoslovenska rijeka. 8. Biljka. 10. Ptica. 13. Hrana. 14. Glagol. 15. Prijedlog. 16. Dio grada. 18. Prijedlog. 19. Pamet. 22. Božica. 24. Alat. 26. Lirska pjesma. 28. Rijeka u Aziji. 30. Mit. kralj vjetrova. 31. Počinak. 32. Zbor. 33. Inicijali hrv. pjesnika. 34. Franc. član. 38. Rijeka (fon.). 39. Životinja. 41. Gorje. 44. Njemački astronom. (p = o). 48. Zdravo! (lat.). 51. Rimski pjesnik. 52. Kralj životinja. 53. Kola (tuđ.).

ODGONETKA IZ 26. BROJA »OBITELJI«

Križaljka. V o d o r a v n o: 1. Kalista. 4. Haro. 5. Vers. 7. Zebe. 8. Efes. 10. Tablica. 11. Esra. 12. Tais. 13. Njen. 14. Tanc. 15. Zovi! 16. Hvat. 18. Infamia. 19. Aron. 20. Roda. 21. Osim. 22. Nant. 23. Kvar (ravk!). 24. Zrin.

O k o m i t o: 1. Konstantin. 2. Idea. 6. Sebastijan. 7. Zlatni otok. 9. Strachvitz. 15. Zeyer. 17. Twain.

Odgonetku treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 5. listopada Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA

BRZO POMAŽE

ALGA

Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama 1 boca Din 16·—